

מאי, 2024

פורום ההייטק למען ישראל, הכולל בכירות ובכירים בהייטק הישראלי, קורא לממשלת ישראל לנקוט בפעולות דחופות על מנת לעצור את אובדן השליטה על התקציב, הגרעון ועליית המחירים בישראל.

ביוני 2023 הקימה הממשלה ועדת שרים למאבק ביוקר המחיה. יו"ר הועדה הוא ראש הממשלה, בנימין נתניהו. הועדה אמורה לקבוע מדיניות ממשלתית אחידה ולתאם בין פעילות משרדי הממשלה בנושא הטיפול ביוקר המחיה, בין היתר באמצעות צעדים להגברת התחרות, לצמצום הריכוזיות, לטיוב ולהפחתת רגולציה בסקטורים השונים של הכלכלה ולהסרת מגבלות על יבוא. אלא שועדה זו לא מתכנסת בפועל, ויוקר המחיה בישראל עולה ומכביד על אזרחי המדינה.

מדד המחירים לצרכן עלה באפריל ב 0.8% - הרבה מעל התחזית, עליה המשקפת קצב שנתי המתקרב ל 10%. באוגוסט 2023, פרסם ה-OECD דו"ח המראה כי נכון ל-2022, מדד המחירים בישראל היה הגבוה ביותר מבין מדינות ה-OECD, והיה גבוה ב-38% ממדד המחירים הממוצע במדינות ה-OECD.

מאז פרסום הדו"ח, חלה הרעה במצבה הכלכלי של ישראל. אירועי ה-7 באוקטובר והעליה החדה בהוצאות הביטחון שבאה בעקבותיהם, לצד תקציב הממשלה הסקטוריאלי שאיננו מתמודד עם בעיותיה האמיתיות של מדינת ישראל, והמשך קיומם של משרדי ממשלה מיותרים ומתן תקציבים נדיבים לקבוצות לחץ ומקורבים לשלטון, הביאו לעלייה חדה בגירעון בתקציב המדינה ולראשונה מאז ומעולם, להורדה בדירוג האשראי של מדינת ישראל. במקביל, נעצרו השקעות בישראל, השקל פוחת, ומדינות וגופים מסחריים, מחקרניים ואקדמאים, מחרימים או שוקלים להחרים את מדינת ישראל, ועוצרים שיתופי פעולה חדשים וקיימים, עם חברות ומוסדות בישראל.

רק לפני כחודש וחצי אושר תקציב נוסף ל-2024 אשר אמור היה לאשר העלאת הגירעון ל 6.6% מהתוצר. אלא שבינתיים, על פי נתוני חודש אפריל 2024, הגירעון כבר עומד על 7% מהתוצר, ויש חשש שהוא עלול להגיע עד סוף השנה ל-8.5% מהתוצר.

אם הלחימה בעזה תימשך ואם המלחמה בגבול הצפון תתרחב, הגירעון יגדל אף מעבר לכך. בנוסף, אנו עדים לחריגה שנתית בהוצאות משרדי הממשלה בשיעור של 13% (ללא הוצאות המלחמה). העדר מנהיגות כלכלית פיסקלית והחלטות סקטוריאליים ללא בסיס כלכלי, מביאות לאובדן אמון של סוכנויות הדירוג וגופי כלכלה עולמיים וביכולת ההנהגה של ישראל לעמוד בהתחייבויותיה וליישם באופן עקבי, ממלכתי ומקצועי את התוכניות הכלכליות הדרושות לבלימת ההידרדרות. בדומה לאדם שנטל הלוואה מהבנק או לחברה שגייסה הון מהציבור, אובדן האמון של המלווה או המשקיע או גופי הבקרה ביכולת ההנהלה לקבל החלטות מושכלות ולעמוד במילתה והתחייבויותיה הוא מדרון תלול וחלחלק שעלול להביא להשלכות חמורות ומתמשכות על כלכלת ישראל. ללא צעדים מידיים, דירוג האשראי של ישראל ימשיך לרדת, וישראל תאלץ לשלם ריבית יקרה על ההלוואות שהיא לוקחת למימון הגירעון. לכך תהיה השפעה שלילית על כל אזרחי המדינה היות והממשלה תאלץ להקצות תקציב הולך וגדל למימון הוצאות הריבית במקום להקצות משאבים אלו לחינוך, בריאות רווחה וכדומה או לחלופין להעלות מיסים בכדי לממן הוצאות ריבית שהולכות ועולות. כתוצאה מכך, רמת החיים של אזרחי ישראל עלולה להיפגע קשות, ובמיוחד זוגות צעירים הנושאים בתשלומי משכנתא, ואוכלוסיות מוחלשות ומעוטי היכולת, שעיקר הוצאותיהם על מזון ודיור יפגעו יותר מכולם!

ההידרדרות במצבה הכלכלי של ישראל נובעת מכשל כפול של הממשלה, שמועצם מאוד מאז ה-7 באוקטובר. הכשל הראשון הוא הפגיעה המתמשכת בשירות הציבורי, שמביאה לעזיבה של כוח אדם מקצועי, איכותי ואמין, אשר אמור לבחון, להמליץ, לפתח וליישם באופן ממלכתי, כלי מדיניות להתמודדות עם אתגרי המשק הישראלי, ומידור אנשי מקצוע מדיונים, באופן אשר פוגע בקבלת החלטות ראויות, וביניהן החלטות המיועדות לטפל במשבר הכלכלי ההולך ומתעצם, שבפניו ניצבת המדינה. לצד כשל זה נוסף הכשל של אוזלת ידה של הממשלה במתן מענה למצוקותיהם של תושבי הצפון ותושבי עוטף עזה. אוזלת היד הזו מתבטאת גם בפגיעה בחקלאות הישראלית אשר מתרגמת לעליית מחירים, ונדידת התושבים לאזורי ביקוש אחרים שתייקר בנוסף גם את מחירי הדיור.

הכשל השני הינו המשך העדפת צרכים סקטוריאליים צרים על חשבון כלל הציבור. כך למשל, שר האוצר מתנה טיפול בבעיית יוקר המחיה ביציאה למבצע קרקעי ברפיח, במקום לבצר ולחזק את הכלכלה. גרוע מכך, שר האוצר קורא להמשך שליטה של ישראל בעזה, מהלך אשר לפי הערכות מערכת הביטחון, יעלה לישראל 20 מיליארד ש"ח מידי שנה ויחייב הארכה משמעותית של נטל ימי המילואים. שר האוצר, בהתעלם משיקולים כלכליים עליהם הוא אמון, גם הטיל מכסים של 100% על יבוא מטורקיה. גם אם מטרת המהלך היא לפגוע בארדואן ומדיניותו, הרי שהתוצאה הכלכלית של צעד זה היא עלייה נוספת ביוקר המחיה ופגיעה ישירה בכלל אזרחי ישראל, לרבות האוכלוסיות המוחלשות, שיאלצו כתוצאה מכך, לשלם מחירים גבוהים יותר עבור שורה ארוכה של מוצרים.

פורום ההייטק למען ישראל בכנסת, קורא לשר האוצר, בצלאל סמוטריץ' ולראש ממשלת ישראל ויו"ר ועדת יוקר המחייה, להתעשת, להפשיל שרוולים, לעצור את התקציבים הסקטוריאליים, ולנקוט בפעולות דחופות לטיפול בבעיית יוקר המחיה, כגון שיפור תשתיות, הסרת חסמי יבוא, מניעת ביורוקרטיה מיותרת, מינוי של פרויקטורים שיתכללו את הטיפול בתחומים שונים בהם הטיפול כיום מתפזר בין מספר רשויות, חיזוק השירות הציבורי באנשים מקצועיים בעלי שיעור קומה ואמינות ומתן גיבוי לגורמים המקצועיים אלו לפעול ע"פ שיקולים ממלכתיים, ושיפור השירות שניתן לעסקים כדי לעודד יוזמה פרטית.

פורום ההייטק למען ישראל

העתקים:

ראש הממשלה - בנימין נתניהו

שר האוצר - בצלאל סמוטריץ'

שר הכלכלה - ניר ברקת

יו"ר ועדת הכלכלה - דוד ביטן

יו"ר ועדת הכספים - משה גפני

מנכ"ל בנק ישראל - פרופ. אמיר ירון

יו"ר ההסתדרות - ארנון בר דוד